
**ULUSLARARASI SPOR ORGANİZASYONLARININ
KÜLTÜREL, SOSYO-EKONOMİK VE MEKÂNSAL ETKİLERİ:
DEAFLYMPİCS SAMSUN 2017**

**CULTURAL, SOCIO-ECONOMIC AND SPATIAL EFFECTS OF
INTERNATIONAL SPORTS ORGANIZATIONS: DEAFLYMPICS
SAMSUN 2017**

**КУЛЬТУРНЫЙ, СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И
ПРОСТРАНСТВЕННЫЕ ЭФФЕКТЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ
СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ: ДЕФЛИМПИАДА САМСУН 2017**

Seyfullah GÜL*

Öz

Spor organizasyonları, turizmin önemli bir güdüleme aracı olarak görülmekte ve bu organizasyonlar yerel, bölgesel ve ulusal ekonomiler üzerinde önemli etkiler meydana getirmektedir. Ayrıca bu organizasyonlar düzenlendiği şehrin altyapısı, doğal çevresi ve insanların sosyalleşmesi üzerinde bir dizi etkiye sahiptir. Bunun farkında olan ülkeler de bu organizasyonlara ev sahibi olmak için adeta bir birleriyle yarışmaktadırlar. Türkiye’de de uluslararası spor etkinliklerinin öneminin anlaşılmasıyla birlikte ülke ve şehir düzeyinde spor etkinliklerine olan ilgi artmış, bu etkinliklere ev sahibi olabilmek için girişimler ve yatırımlar hız kazanmıştır. Bu çabanın bir sonucu olarak da Samsun, 2017 Deaflympics’e ev sahibi olma hakkını kazanmıştır.

Bu araştırmanın amacı, Deaflympics Samsun 2017 örneğinde uluslararası spor organizasyonlarının düzenlendiği şehrin; ekonomisi, altyapısı ve halkın sosyalleşmesi üzerine olan olumlu etkileri ile şehrin doğal çevresine olan olumsuz etkilerini incelemek ve mevcut istatistiki verilerle toplumsal algıyı karşılaştırmaktır. Bu amaca ulaşmak için "Olimpiyat Oyunları Etki Ölçeği (OOEÖ)" Deaflympics 2017 sonrasında ev sahibi Samsun ilinin oyunların gerçekleştirdiği ilçelerinde (Atakum, Bafra, Canik, Çarşamba, İlkadım, Kavak, Ondokuzmayıs, Tekkeköy) ikamet eden halka uygulanmıştır. Ayrıca araştırmada Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Samsun Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun Valiliği, International Committee of Sports for the Deaf (ICSD) ve Deaflympics 2017 Genel Koordinatörlüğü’nden elde edilen veriler ev sahibi toplumun oyunların sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerini algılamalarıyla karşılaştırmak için kullanılmıştır.

Bulgular, katılımcıların çoğunluğunun Deaflympics Samsun 2017’nin özellikle şehrinin altyapısı ve sosyalleşmesi üzerine çok olumlu etkilerinin olduğunu algıladıklarını ortaya

---

* ORCID: 0000-0002-5166-454X Dr. Öğretim Üyesi, OMÜ Turizm Fakültesi, seyfullah.gul@omu.edu.tr

koymaktadır. Oyunlar sonucu spor ve konaklama altyapısında yapılan yatırımlar ile şehre gelen yerli ve yabancı turistlerin sayısı ile ilgili istatistiksel veriler de bu sonuçla uyumludur. Ayrıca araştırma sonuçları oyunların şehrin doğal çevresine olan olumsuz etkilerinin çevre ilçelerden Samsun şehir merkezine doğru arttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Spor organizasyonu, Deaflympics, Samsun, Sosyal algı.

Abstract

Sport organizations are seen for tourism as an important motivation tool and these organizations have important effects on local, regional and national economies. Besides, the city where these organizations are organized; infrastructure, natural environment and socialization of the people have a number of effects. With an understanding of the importance of international sporting events in Turkey increased interest the country and city-level, initiatives and investments to be host to this event has gained speed. As a result of this effort, Samsun won the right to host the 2017 Deaflympics.

The aim of this study is to examine the international sports organizations in the example of Deaflympics Samsun 2017 to positive effects of the city on the economy, infrastructure and socialization and the negative effects of the city on its natural environment to compare existing statistical data with social perception. In order to achieve this goal following the games of "Olympic Games Impact Assessment (OGIA)" the hosts of the Games were applied to the people residing in the towns of Samsun province (Atakum, Bafra, Canik, Çarşamba, İlkadım, Kavak, Ondokuzmayıs, Tekkeköy). In addition, data from Turkish Statistical Institute (TUIK), Samsun Culture and Tourism Directorate, Samsun Metropolitan Municipality, Samsun Governorship, International Committee of Sports for the Deaf (ICSD) and Deaflympics 2017 were used to compare the socio-economic and spatial effects of the games of the host community.

The findings show that the majority of the participants perceive that Deaflympics Samsun 2017 has a very positive effect on the infrastructure and socialization of the city. The statistical data on the investments made in sports and accommodation infrastructure due to the games and the number of domestic and foreign tourists coming to the city are also consistent with this result. Moreover, the results of the research show that the negative effects of the games on the natural environment of the city increased from the surrounding districts to the city center of Samsun.

Keywords: Tourism, Sport organizations, Deaflympics, Samsun, Social perception.

Аннотация

Спортивные организации рассматривают туризм как важный инструмент мотивации и эти организации оказывают важное влияние на местную, региональную и национальную экономику. Кроме того, эти организации имеют влияние на инфраструктуру, природную среду и социализацию людей города. Понимая важность международных спортивных соревнований в Турции интерес к стране и уровню города повысился и для того, чтобы принять мероприятие, набрали оборотов предпринимательство и инвестиции. В результате Самсун получил право быть хозяином Дефлимпик 2017 года.

Цель этого исследования, на примере проведения международных Дефлимпийских игр Самсун 2017, проанализировать влияние игр на экономику, инфраструктуру и социализацию людей, негативные последствия на природную среду города и сравнить существующие статистические данные с социальным восприятием. Для достижения

этой цели наблюдателями «Оценка воздействия Олимпийских игр (ОВОИ)» после окончания игр Дефлимпик 2017 был проведен опрос людей проживающих в городах провинции Самсун (Илкадым, Канык, Теккекьой, Ондокуз Майыс, Атакум, Бафра, Чаршамба, Кавак). Кроме этого, для сопоставления социально-экономических и пространственных последствий были использованные данные Турецкого статистического института (ТСК), Управления культуры и туризма Самсуна, Муниципалитета Самсуна, Губернаторства Самсуна, Международного комитета спорта глухих (МКСГ) и Генерального координатора Дефлимпийских игр 2017.

Полученные результаты показывают, что большинство участников считают Дефлимпик Самсун 2017 оказывает очень положительное влияние на инфраструктуру и социализацию города. Статистические данные об инвестициях в спортивную и жилую инфраструктуру в связи с проведением игр и количества приезжающих в город отечественных и иностранных туристов также согласуются с этим результатом. Более того, негативные последствия игр в природной среде города, как видно, увеличиваются от окружающих районов к центру города Самсун.

Ключевые слова: Туризм, Спортивные, Дефлимпийские игры, Самсун, Социальное восприятие, организации.

1. Giriş

Turizm ekonomik, sosyal, kültürel ve politik etkileriyle günümüz dünyasının en önemli endüstrilerinden biridir. Son yıllarda bu endüstrinin ulusal ve uluslararası düzeyde ülke ekonomilerine daha fazla katma değer sağlayan bir nitelik kazanması, özellikle bu endüstriden daha fazla pay almak isteyen gelişmekte olan ülkelerin dikkatlerini bu sektöre çevirmelerine neden olmuştur. Zira Dünya Turizm Organizasyonu (UNTWO, 2018) verilerine göre turizm amaçlı seyahatlere katılan turist sayısı 2017 yılında 1 milyar 323 milyona, turizmin Dünya ekonomisine katkısı ise tamamlayıcı sektörlerle birlikte 8 trilyon Dolara ulaşmıştır. Ayrıca geleceğe yönelik turizm projeksiyonları; teknolojik yenilikler, ekonomik gelişmeler ve demografik değişimlere bağlı olarak turizm amaçlı seyahat edenlerin sayısında ve turizm harcamalarında gelecek yıllarda önemli artışların olacağına işaret etmektedir. Turizm, dünya ve ülke ekonomilerine katkıları yanında uluslararası toplumlar arasında sosyal ve kültürel etkileşimi artıran bir sektördür. Her geçen gün yeniden şekillenmeye devam eden dünyada yeni deneyimler, farklı ürün ve hizmetler arayan turistler tema tabanlı yeni turizm türlerinin doğmasına olanak sağlamaktadır. Ulusal ve uluslararası etkinlikler de farklı ürün ve hizmet arayan turistlerin önemli motivasyon araçlarından biri olmuştur. Bu etkinlikler özellikle 1980'lerle birlikte turizm içerisinde küresel düzeyde büyük ve rekabet gücü yüksek bir ekonomik olgu haline gelmiştir (Getz, 1997). Hatta günümüzde bu etkinlikler, çoğu destinasyonun gelişimi ve pazarlama planlarının önemli bir parçası olarak görülmektedir (Getz, 2008, s.403). Uluslararası etkinlikler içerisinde ise spor organizasyonları sosyal bir fenomen olarak etkinlik turizminin en hızlı gelişme gösteren ve büyüyen segmentlerinden biri olmuştur (Gelan, 2003). Günümüzde birçok ülke ve şehir bu organizasyonlara ev sahibi olmak için birbiri ile yarışmakta ve önemli harcamalar yapmaktadırlar. Öyle ki dünyanın en eski ve en büyük spor organizasyonu olan Olimpiyatlar için bu harcama 2016 Rio Olimpiyat Oyunları'nda 12 milyar Dolara ulaşmıştır (Eurosport, 2016). Zira bu ülke ve şehirler için uluslararası bu organizasyonlar öncelikle ulusal ve uluslararası tanıtım ve yerel ekonomik kalkınma, alt yapı hizmetlerinin gelişimi ve diğer destinasyonlarla rekabet edebilmek için önemli bir araç olarak görülmektedirler. Bunun yanında organizasyonun başarılı geçmesi düzenlendiği destinasyonun imajını olumlu yönde etkileyerek diğer zamanlarda gelebilecek ziyaretçi sayısının artmasına da katkı sağlayabilmektedir (Chalip, Green ve Hill, 2003, s.1). Ekonomik getirilerinin ötesinde

uluslararası spor organizasyonları, düzenlendiği bölge halkının sahip olduğu alışkanlıkları, sosyal ve kültürel faaliyetleri geliştirerek yaşam kalitesini de artırmaktadır (Kim ve Petrick, 2005, s.25). Diğer taraftan spor organizasyonları eğlence ve sosyalleşme aracıdır. Özellikle kitle iletişim araçlarında meydana gelen gelişmeler bu organizasyonların dünyanın her yanından insanlar tarafından izlenmesini desteklemiştir. Dünyanın en prestijli organizasyonları olarak görülen Olimpiyat Oyunları, Deaflympics, Dünya ve Avrupa Futbol Şampiyonaları, Formula 1, Tour de France, Wimbledon Tenis Şampiyonası vb. organizasyonlarının popülerliği ve uluslararası oyunlara katılım da (ülke ve sporcu düzeyinde) her geçen gün artmaktadır (Seçilmiş ve Sarı, 2013, s.344). Bugün uluslararası spor organizasyonlarını yerinde izleyenlerden başka, iletişim araçlarıyla izleyenlerin sayısı yüz milyonlarca ölçülmektedir (Bull ve Lovell, 2007, s.229). Uluslararası spor organizasyonları konusunda dikkati çeken diğer bir gelişme ise uluslararası spor organizasyonlarının sayısının da her geçen gün artmasıdır (Hazar, 2007, s.89; Deloitte, 2010, s.1). Örneğin; 1990 yılında sadece dünya çapındaki büyük spor etkinliklerinin sayısı yaklaşık 60 iken, 2000 yılında yaklaşık 80 (Silik ve Güçer, 2016, s.99), 2016 yılında yaklaşık 180 olarak gerçekleşmiştir (URL 1).

Alan yazında uluslararası spor organizasyonlarını çeşitli yönleriyle inceleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Ancak bu çalışmalar ilk etapta uluslararası spor organizasyonlarını çoğunlukla turizmin önemli bir güdüleme aracı olarak görmüş ve bu organizasyonların yerel, bölgesel ve ulusal ekonomiler üzerindeki etkilerine odaklanmıştır (Gelan 2003; Kasimati 2003; Whitson ve Macintosh,1996; Matheson, 2006; Chalip, Green ve Hill, 2003; Chalkley ve Essex, 1999; Jones, 2001; Can ve Değirmen, 2017; Toohey ve Veal, 2000). Başlangıçta bu tür organizasyonların sosyal, kültürel ve çevresel etkilerini inceleyen çalışmalar ve bu etkilere yönelik yerel toplumun algı ve tutumları nispeten göz ardı edilmiştir. Daha sonraki süreçte ise uluslararası etkinliklerin; ev sahibi ülke, bölge ve şehir için önemi, ekonomik, sosyal, politik, siyasi avantajları, kültürel etkileri, toplumsal algı ve tutumları üzerine yapılan araştırmalar artmıştır (Zhou ve Ap, 2009, s.79; Kim, Jun, Walker ve Drane, 2015; Ohmann, Jones ve Wilk, 2006; Kaplanidou, Karadakis, Gibson, Thapa, Walker, Geldenhuys ve Coetzee, 2013). Uluslararası organizasyonlara yönelik toplumsal algı ve tutum en az organizasyonların ekonomik etkisi kadar önemlidir. Zira bu tür organizasyonların sosyal, kültürel ve çevresel etkileri yanında toplumsal tutum ve algıların anlaşılması ile ev sahibi toplulukla seyircilerin etkileşimlerinin araştırılması destinasyonun genel çekiciliğine katkıda bulunacaktır (Madrigal, 1995). Bu katkı ise destinasyondaki sosyo-kültürel ve turizm etkinliklerinin sürdürülebilirliğini destekleyecektir.

Son yıllarda Türkiye’de de ülke ve şehir düzeyinde spor etkinliklerine ilginin arttığı görülmektedir. Özellikle uluslararası spor etkinliklerinin öneminin anlaşılmasıyla girişimler ve yatırımlar daha da hız kazanmıştır. Bunun bir sonucu olarak da Türkiye, 1997’de 1. Dünya Hava Oyunları’yla başlayan ve günümüze kadar olan süreçte onlarca (2003Avrupa Kadınlar Voleybol Şampiyonası, WRC Dünya Ralli Şampiyonaları, 2005 UEFA Şampiyonlar ligi finali, 23. Dünya Üniversite Yaz Oyunları (Universiade), Formula 1, WTA İstanbul Cup Tenis Turnuvası, Karadeniz Oyunları, 2012 Dünya Salon Atletizm Şampiyonası vb.) uluslararası büyük spor organizasyonuna ev sahipliği yapmıştır. Bu spor organizasyonları içerisinde ise dünyanın en fazla katılımlı 3. spor etkinliği olan Deaflympics önemli bir yere sahiptir. Türkiye, Deaflympics 2017’ye ev sahipliği yapmak için aday olmuş ve Haziran 2012’de ev sahibi olma hakkını kazanmıştır. 18-24 Temmuz 2017 tarihleri arasında 86 ülkeden 1899’u erkek 960’ı kadın toplam 2859 sporcunun 21 branşta mücadele etmesiyle gerçekleştirilen Deaflympics Samsun 2017, oyunlar tarihinin en geniş katılımlı organizasyonu olmuştur (ICSD, 2018). Aynı zamanda “sesimiz spor” sloganıyla

anımsanacak olan Deaflympics Samsun 2017, şu ana kadar Türkiye tarihinin de en geniş sporcu katılımlı organizasyonu olarak tarihe geçmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Samsun şehrinin olimpiyat silüeti, Deaflympics Samsun 2017 logosu ve oyunların resmi maskotu "Çakır"

Dünyada düzenlenen uluslararası spor organizasyonlarının sayısı her geçen yıl artmakta, çeşitlenmekte ve bu organizasyonlara izleyici ve sporcu olarak aktif katılımcı sayısı da artmaktadır. Buna bağlı olarak da, farklı ülkelerde ve Türkiye’de yapılan uluslararası spor organizasyonlarıyla ilgili bilimsel çalışmalarda da artış görülmektedir. Bu araştırmaların çoğu ise uluslararası spor organizasyonlarının turizm gelirlerini artırıcı etkileri, yerel ekonomiye katkıları, sosyal ve kültürel etkileri ile şehir imajı gibi konulara yoğunlaşmışlardır. Bu çalışma uluslararası bir spor organizasyonuna yönelik hem toplumsal algı ve tutum hem de kültürel ve sosyo-ekonomik etki çalışması olmasıyla diğerlerinden ayrılmaktadır. Ayrıca Olimpiyatlardan sonra dünyanın ikinci en eski ve 3. en geniş katılımlı etkinliği olan Deaflympics ile ilgili çok fazla bir çalışmanın olmaması dikkat çekicidir.

2. Kavramsal Çerçeve, Tarihsel Süreç ve Oyunların Önemi

Deaflympics, Olimpiyatlardan sonra dünyanın en eski ikinci çoklu spor oyunlarından biridir. Daha önce Sağırılar İçin Dünya Oyunları ve Sağırılar İçin Uluslararası Oyunlar olarak adlandırılan Deaflympics, Sağırılar İçin Uluslararası Spor Komitesi [Comite International des Sports des Sourds (CISS)] tarafından düzenlenen sağır sporcuların elit düzeyde yarıştığı ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi [The International Olympic Committee (IOC)] tarafından kabul edilen uluslararası bir etkinliktir. Deaflympics'i Olimpiyatlardan, Paralimpik oyunlardan ve diğer başlıca spor etkinliklerinden ayıran en büyük fark ise yarışmacıların bir zil, düdük ya da borazan ile yarışa başlayamaması ya da bitirmemesi ve oyunu hakemlerin sesli olarak yönlendirmemesidir (ICSD, 2018). Ayrıca Deaflympics, hizmet ettikleri topluluğun üyeleri tarafından organize edildiği ve işletildiği için diğer tüm IOC onaylı oyunlardan ayrılır.

20. yüzyılın ilk yarısı; işitme engellilerin ulusal ve uluslararası spor müsabakalarına katılabilmeleri ve bu etkinliklerde yarışabilmelerinin yanı sıra sorunlarının görünür kılınması ve güçlü yönlerinin ön plana çıkarılması gibi konularda önemli adımların atıldığı yıllar olmuştur. İşitme engellilerin daha geniş kitlelerle etkileşimlerine fırsat tanıyan uluslararası ilk kapsamlı girişim ise International Silent Games (Uluslararası Sessiz Oyunlar) olarak bilinen uluslararası organizasyondur. 1924'te altı resmi milli federasyonun ve dokuz Avrupa ülkesinden (Belçika, Çekoslovakya, Fransa, Büyük Britanya, Hollanda, Macaristan, İtalya, Polonya ve Romanya) 145 sporunun katılımıyla Paris'te düzenlenen bu organizasyon, Deaflympics'in çekirdeğini oluşturmuştur. Organizasyon, kendisi sağır olan ve Fransız Sağır Spor Federasyonu Başkanı Eugène Rubens-Alcais'in öncülüğünde gerçekleşmiştir. Rubens-Alcais, her yerde sağırın entelektüel olarak çoğunlukla dışlanmış olarak görüldüğü bir dönemde uluslararası spor etkinliğini, sağırın gördüklerinden daha fazlasına haklarının olduğunu kanıtlamak için tasarlamıştır. Bu hayalini gerçekleştirmeye ise Belçikalı bir işitme engelli olan Antoine Dresse yardımcı olmuştur. Uluslararası Sağır Spor Komitesi, 24 Ağustos 1924'te Paris'te Comité International des Sports Silencieux (CISS) olarak spor liderlerinin toplantısında kurulmuştur. Bu açılış toplantısında Fransız Eugène Rubens-Alcais ilk başkan ve Antoine Dresse kurucu genel sekreter olarak seçilmiştir. Sadece sağır insanlar ICSD kurulu ve icra organlarında görev yapmaya uygundurlar. ICSD kurulu Uluslararası Sessiz Oyunlara 1949 yılında Kış oyunlarını eklemiştir. Daha sonra ICSD, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin Paris'teki 50. oturumunda (9-11 Haziran 1955) olimpiyat statüsünde uluslararası bir federasyon olarak kabul edilmiştir. ICSD'nin üyeliğindeki ulusal federasyonların sayısı 1924'deki 9 ülkeden bugün 109 ülkeye ulaşarak önemli bir ilerleme yaşamıştır. Oyunlar, 2001 yılında Roma'da ilk kez Deaflympics olarak tanımlanmış ve bu tarihten sonra bu isimle anılmıştır. Deaflympics, 1924 tarihindeki Paris oyunlarından günümüze II. Dünya Savaşı nedeniyle iptal edilen 1943 ve 1947 Oyunları hariç 4 yıllık aralıklarla gerçekleştirilmiştir.

Sessiz oyunlar, herhangi bir engelli grup için uluslararası olarak organize edilen ilk oyunlar olması açısından önemlidir. Sağır sporcuların kültürel ve dilsel azınlığın üyeleri olarak bir araya geldiği, rekabetin zirvesine ulaşmak için çabaladığı sağır spor ruhunu oluşturmak için ise ICSD, "Per Ludos Aequalitas" (Spor Yoluyla Eşitlik) sloganını benimsemiştir. İşitme engelliler fiziksel engelden çok işiten toplumun dünyasında iletişim engeli yaşayan bir gruptur (Stewart, 1986). Bu nedenle işitme engelliler, kültürel ve dilsel azınlığın bir parçasıdır. Oyunlardaki rekabet, ülkelerin sağır halklarının refahındaki benzerlikler ve farklılıklara bakılmaksızın onların uluslararası arenada bir araya gelmeleri ve kavuşmaları için sosyal bir bağlam haline gelmiştir. Yıllar geçtikçe, oyunlara dahil edilen branş sayısı beşten (atletizm, su sporları, bisiklet, futbol, atış) 21'e sporcu sayısının ise

145'ten 2859'a yükselmesi bu etkileşimi daha da güçlü hale getirmiştir. İşitme engelli insanlarla ilgili birçok yanlış anlamının ortadan kalmasına yardımcı olması, işitme engelli insanların sosyal yönünün güçlendirilmesi, toplumdaki insanların kısa süreli de olsa bu sessiz çığılığı duymaları ve uluslararası düzeyde işitme engellilere ait işaret dilinin yaygınlaşmasına yardımcı olması ile bir başka boyut kazanmıştır. Ayrıca bu oyunlar sayesinde işitme engellilere karşı önyargılarla mücadelede sürekli ilerleme kaydedilmektedir. İlk oyunların düzenlenmesinden günümüze Deaflympics hareketine oyuncu ve izleyici olarak daha fazla ulus ve bireyin katılması işitme engellilere karşı önyargıların yıkılma hızını da arttırmıştır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Deaflympics Samsun 2017'nin şehir halkının sosyalleşmesi, şehrin altyapısı ve ekonomisi ile şehrin sosyal ve doğal çevresine olan etkileri hakkında halkın algıları ile istatistiksel verileri karşılaştırmak ve bu algıların ne ölçüde karşılandığını ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle bu çalışma, farklı bir şehirde ve yarışmacıların tamamının engellilerden oluştuğu büyük bir uluslararası spor organizasyonuna yönelik ilgi ve tepkilerin anlaşılmasına yardımcı olması açısından önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın problem cümlesi "Olimpiyat oyunları gibi büyük uluslararası spor organizasyonlarının sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerinin ev sahibi toplum tarafından algılanışı ile istatistiksel verilerle elde edilen sonuçlar arasında farklılık var mıdır?" şeklindedir. Bu probleme bağlı olarak araştırmanın alt problemleri şunlardır:

Alt problemler

- Deaflympics Samsun 2017'nin sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerinin ev sahibi toplum tarafından algılanışı cinsiyete göre farklı mıdır?
- Deaflympics Samsun 2017'nin sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerinin ev sahibi toplum tarafından algılanışı yaşa göre farklı mıdır?
- Deaflympics Samsun 2017'nin sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerinin ev sahibi toplum tarafından algılanışı öğrenim durumuna göre farklı mıdır?
- Deaflympics Samsun 2017'nin sosyo-ekonomik ve mekânsal etkilerinin ev sahibi toplum tarafından algılanışı oyunların gerçekleştiği yerleşim yerine göre farklı mıdır?

2.2. Materyal ve Yöntem

Araştırmada genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi; geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır (Arlı ve Nazik, 2001). Araştırmada incelenen özellikler dikkate alındığında bu araştırma betimsel modele uygundur. Çünkü betimsel araştırmada incelenen özellikler var olduğu biçimi ile ortaya çıkarılırlar (Altunçekiç, Yaman ve Koray, 2005, s.95; McMillan, 2000). Örneklerden veri toplamada ise anket tekniği kullanılmıştır. Deaflympics Samsun 2017 ile ilgili veriler için UNTWO, ICSD, TÜİK, Samsun Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun Valiliği ve Deaflympics 2017 Genel Koordinatörlüğü'nden elde edilen birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Bu araştırma uluslararası spor organizasyonlarının; ev sahibi şehrin alt yapısı, ekonomisi ve doğal çevresi ile şehir halkının sosyalleşmesi üzerine olan etkileriyle sınırlıdır.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni, Deaflympics 2017'ye ev sahipliği yapan Samsun ilinde oyunların gerçekleştirildiği Atakum, Bafra, Canik, Çarşamba, İlkadım, Kavak, Ondokuzmayıs ve Tekkeköy ilçelerindeki 863394 kişidir. Araştırmanın örneklemini ise, Deaflympics Samsun 2017'nin gerçekleştiği dönemde bahsi geçen ilçelerde ikamet eden ve

amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 335 kişi oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde çiftçi, öğrenci, esnaf, memur ve işçi gibi farklı mesleklerden bireylerin seçilmesine dikkat edilmiştir. Bu durumun nedeni, ilçelerde ağırlıklı olarak ikamet eden kişilerin sosyo-ekonomik dağılımlarının yansıtılmasıdır. Evren içerisinde örneklem büyüklüğü ± 0.05 örnekleme hatası ($p=0,30$ ve $q=0,70$) ile 323 olarak belirlenmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s. 50).

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Pekin 2008 Olimpiyatlarına ve onun etkilerine karşı yerel halkın algısını araştırmak için Zhou ve Ap (2009) tarafından geliştirilen ve Kafkas ve Binbaşıoğlu'nun (2015) Erzurum ili merkez ilçede yaşayanların Üniversite Erzurum 2011'in etkilerine karşı algılarını ölçmek için uyguladıkları Olimpiyat Oyunları Etki Ölçeği (OOEÖ) kullanılmıştır. Kafkas ve Binbaşıoğlu ölçeği, 1 Eylül-30 Ekim 2009 tarihleri arasında Erzurum ili merkez ilçede yaşayan 18-60 yaş aralığında araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 285 kişiye uygulayarak Türkçeye uyarlanmış, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmışlardır. Ayrıca ölçeğin dilsel eş değeri için Yabancı Diller Yüksekokulu ile Turizm ve Otel İşletmeciliği bölümlerinde İngilizce düzeyi ölçek formunu okuyup anlamaya yeterli olan 35 öğrenci ve test-tekrar test çalışması için de 50 öğrenci çalışmaya alınmıştır. Çalışmada, OOEÖ'nün dilsel eşdeğerliliğinin hem ölçeğin tüm alt boyutlarında hem de ölçeğin toplam puan ortalamaları arasında yüksek düzeyde bir korelasyona sahip olduğu bulunmuştur ($r=0,89-0,95$). Orijinal ölçek, toplam dört alt boyut ve 26 maddeden oluşmakta iken bu uygulamada geçerlik ve güvenilirlikleri düşük olan maddeler ve alt boyutlardan bazıları çıkarılmıştır. Sonuçta ölçek: a) Şehrin altyapısı ve sosyalleşmesi üzerine etkileri alt boyutu (9 madde, $\alpha=0,89$), b) Şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkiler alt boyutu (7 madde, $\alpha=0,78$) c) Şehrin ekonomisi üzerine etkileri alt boyutundan (4 madde, $\alpha=0,89$) oluşmaktadır. Ölçeğin geneli için iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,88$ olarak bulunmuştur. Yani ölçek üç alt boyuta ve 20 maddeye düşürülmüş ve OOEÖ'nün Türkçe formu ortaya çıkmıştır. OOEÖ'nün Türkçe formunun test-tekrar test tekniği ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. İlk uygulamada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,88 olarak tespit edilmiştir. Test-tekrar çalışmasında ise ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,81 olarak saptanmıştır.

Elde edilen bütün sonuçlara göre mevcut ölçek formunun yerel halkın olimpiyat oyunlarına karşı algılarının ölçülmesi ve görüşlerinin belirlenmesinde kullanılabileceği tespit edilmiştir (Kafkas ve Binbaşıoğlu, 2015, s. 279). Çalışmada ölçekteki maddelerin derecelendirilmesi “Kesinlikle Katılmıyorum (1)” ve “Kesinlikle Katılıyorum (5)” şeklinde çok maddeli ölçeklerden biri olan 5’li Likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın verileri için yapılan analizlere göre ise ölçme aracının güvenilirlik katsayısının 0.87 olduğu tespit edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Verileri toplamak için bahsi geçen ilçelerde ikamet eden 335 kişiye 2017 Eylül ve Aralık ayları arasındaki dönemde anket uygulanmıştır. Bu çalışmada örneklem seçimi kolay ulaşılabilir örneklemedir. Çünkü ölçme aracına cevap verecek kişilerin seçiminde, olimpiyatlara ev sahipliği yapan Atakum, Bafra, Canik, Çarşamba, İlkadım, Kavak, Ondokuzmayıs ve Tekkeköy yaşayan 16 ve üzeri yaş aralığında araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden bireyler seçilmiştir. Katılımcıların cevap kağıtlarından 324’ü analize uygun görülüp 11’i analiz dışı bırakılmıştır. Bu 11 verinin çıkarılmasının gerekçesi, yapılan analizlerde çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 aralığından büyük olması ve bu uç değerler çıkarıldığında normallik şartının kabul edilebilir değerler arasında yer almasıdır. Ayrıca analize dahil edilmeyen bu 11 veri toplam veri sayısının %5’inden daha küçük

olduğundan, çıkarılmasının verilerin analizi üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı kabul edilmektedir (Büyükoztürk, 2002, s. 479). Verilerin analizi için araştırmadan elde edilen değerler kullanılarak bilgisayar istatistik paket programı ile veri tabanı oluşturulmuştur. Veriler betimleyici analizler kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizi ile araştırma probleminde ele alınan konuyu genel olarak anlamak ve tanıtmak amacıyla betimlemede kullanılan istatistiklerden yararlanılmıştır. Yani var olan duruma ilişkin genel bilgilere değinilmiştir. Örneklemin demografik özellikleri için frekans ve yüzde istatistikleri kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenlerinin bağımsız değişkenlere göre analizinde ise bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans (ANOVA) analizi kullanılmıştır. Analizde parametrik analizlerin kullanılmasının gerekçesi, toplanan verilerin ortalama puanlarının dağılımının normallik şartını sağlamasıdır. Ayrıca veri sayısının 30'dan fazla olması da normal dağılan bu verilere parametrik analizlerin kullanılması için bir gerekçe olmuştur. Normallik analizinde çarpıklık değerlerinin $-0,73$ ile $0,73$ arasında; basıklık değerlerinin ise $-0,31$ ile $0,19$ arasında değiştiği belirlenmiştir. Varyans analizinde anlamlı düzeyde farklılığın yönünü belirlemek için post-hoc analizlerinden Sheffee kullanılmıştır. Bütün analizler için güven aralığı % 95 olarak alınmıştır.

3. Bulgular

3.1. Ölçme aracına ait bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu ve ikamet ettikleri ilçe gibi kişisel bilgilere ait bulgulara ilişkin dağılımlar aşağıdaki gibidir (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu ve ikamet ettikleri ilçeye ilişkin dağılımlar.

		f	%
Cinsiyet	Kadın	142	43,8
	Erkek	182	56,2
	Toplam	324	100,0
Yaş	16-20	39	12,0
	21-30	148	45,7
	31-40	71	21,9
	41-50	39	12,0
	51 ve üzeri	27	8,4
	Toplam	324	100,0
Meslek	İşçi ve memur	99	30,6
	Esnaf	43	13,3
	Öğrenci	63	19,4
	Çiftçi	76	23,5
	Serbest meslek	43	13,3
	Toplam	324	100,0
Eğitim Durumu	İlköğretim	40	12,3
	Ortaöğretim	102	31,5
	Lisans-Lisansüstü	182	56,2
	Toplam	324	100,0
İkamet Edilen İlçe	Bafra	50	15,4
	Çarşamba	47	14,5
	Kavak	60	18,5
	Merkez	167	51,5
	Toplam	324	100,0

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde 314 bireyin 142'sinin (% 43,8) kadın 182'sinin (% 56,2) erkek olduğu; yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde 39'unun (% 12) 16-20 arası, 148'inin (% 45,7) 21-30 arası, 71'inin (% 21,9) arası, 39'unun (% 12) 41-50 arası ve 27'sinin (% 8,4) 51 ve üzeri yaşa sahip olduğu; mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde 314 bireyin 99'unun (% 30,6) işçi ve memur, 43'ünün (% 13,3) esnaf, 63'ünün (% 19,4) öğrenci, 76'sının (% 23,5) çiftçi ve 43'ünün (% 13,3) serbest meslek sahibi olduğu; eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde 314 bireyin 40'ünün (% 12,3) ilköğretim, 102'sinin (%31,5) ortaöğretim, 182'sinin (% 56,2) lisans ve lisansüstü eğitim mezunu olduğu; ikamet edilen yere göre dağılımları incelendiğinde 50'sinin (% 15,4) Bafra ilçesinde, 47'sinin (% 14,5) Çarşamba ilçesinde, 60'ının (% 18,5) Kavak ilçesinde ve 167'sinin (% 51,5) merkezde (Atakum, Canik, İlkadım, Tekkeköy, Ondokuzmayıs) ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 2. Samsun şehri ve ilçelerinde ikamet eden halkın Deaflympics 2017 olimpiyatlarının etkileri hakkında algılarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi.

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p																																
Şehrin Altyapısı ve Halkın Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri	Kadın	142	4,22	0,53	324	1,38	0,167																																
	Erkek	182	4,12	0,68				Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	Kadın	142	3,73	0,79	324	1,41	0,159	Erkek	182	3,58	0,96	Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	Kadın	142	3,96	0,83	324	-1,58	0,115	Erkek	182	4,09	0,67	Toplam	Kadın	142	4,03	0,46	324	0,42	0,671
Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	Kadın	142	3,73	0,79	324	1,41	0,159																																
	Erkek	182	3,58	0,96				Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	Kadın	142	3,96	0,83	324	-1,58	0,115	Erkek	182	4,09	0,67	Toplam	Kadın	142	4,03	0,46	324	0,42	0,671	Erkek	182	4,00	0,57								
Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	Kadın	142	3,96	0,83	324	-1,58	0,115																																
	Erkek	182	4,09	0,67				Toplam	Kadın	142	4,03	0,46	324	0,42	0,671	Erkek	182	4,00	0,57																				
Toplam	Kadın	142	4,03	0,46	324	0,42	0,671																																
	Erkek	182	4,00	0,57																																			

Tablo 2’de örneklemin kadın ve erkeklere göre Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin altyapısı ve halkın sosyalleşmesi üzerine etkileri hakkında algılarına ilişkin puanlarının anlamlı düzeyde farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Yine Tablo 2’de Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin ekonomisi üzerine etkilerine ilişkin puanlarının kadın ve erkeklere göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri konusunda da cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Fakat anlamlı düzeyde olmasa da kadınların Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin altyapısı, sosyalleşmesi ve ekonomisi üzerine etkileri konusundaki puanları erkelere göre daha yüksektir. Olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri konusunda ise kadınlar erkelere göre daha negatif bir tutuma sahiptir.

Tablo 3. Örneklemin ilçelere göre Deaflympics Samsun 2017'nin etkilerine ilişkin Tek Faktörlü ANOVA Sonuçları.

Boyut	İlçe	N	$\bar{X}$	S	sd	F	p	Fark
Şehrin Altyapısı ve Halkın Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri	Bafra	50	4,18	0,60	3-324	7,61	0,000	2-4
	Çarşamba	47	4,38	0,52				3-4
	Kavak	60	4,38	0,53				
	Merkez	167	4,02	0,65				
	Toplam	324	4,17	0,62				
Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	Bafra	50	3,75	0,80	3-324	2,74	0,043	2-4
	Çarşamba	47	3,94	0,74				
	Kavak	60	3,63	0,96				
	Merkez	167	3,54	0,92				
	Toplam	324	3,6	0,89				
Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	Bafra	50	4,18	0,68	3-324	7,83	0,000	3-4
	Çarşamba	47	3,91	0,81				3-2
	Kavak	60	4,39	0,53				
	Merkez	167	3,90	0,77				
	Toplam	324	4,04	0,75				
Toplam	Bafra	167	3,88	0,55	3-324	7,50	0,000	2-4
	Çarşamba	47	4,13	0,43				3-4
	Kavak	50	4,10	0,53				3-2
	Merkez	60	4,24	0,43				
	Toplam	319	4,03	0,51				

Tablo 3’de Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin altyapısı ve halkın sosyalleşmesi üzerine etkilerine ilişkin ilçelerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3-324)=0,000$; $p<0,05$). Bu farklılık Çarşamba ve çalışmada Samsun şehir merkezi olarak kabul edilen Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy arasında Çarşamba lehine, Kavak ve merkez arasında Kavak lehinedir. Yine tablodan örneklemin ilçelere göre olimpiyatların şehrin ekonomisi üzerine etkilerine ilişkin puanlarında anlamlı düzeyde fark bulunduğu anlaşılmaktadır ($F(3-324)=0,043$; $p<0,05$). Bu fark Çarşamba ve merkez arasında Çarşamba lehinedir. Tablodan şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin puanların ilçeler arasında Çarşamba-Merkez arasında Çarşamba lehine, Kavak-Çarşamba arasında ise Kavak lehine anlamlı düzeyde fark olduğu anlaşılmaktadır ($F(3-324)=0,000$; $p<0,05$). Yani Kavak ve Çarşamba ilçeleri merkeze göre olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkilerinin daha az olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 4. Örneklemin yaş gruplarına göre Deaflympics Samsun 2017'nin etkilerine ilişkin Tek Faktörlü ANOVA Sonuçları.

Boyut	Yaş	N	$\bar{X}$	S	sd	F	p	Fark
	16-20	39	4,12	0,58	4-324	7,61	0,312	
Şehrin Altyapısı ve Halkın Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri	21-30	148	4,18	0,57				
	31-40	71	4,18	0,64				
	41-50	39	4,14	0,78				
	51 ve üzeri	27	4,05	0,68				
	Toplam	324	4,16	0,62				
	16-20	39	3,64	0,88	4-324	2,74	0,452	
Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	21-30	148	3,71	0,84				
	31-40	71	3,53	0,95				
	41-50	39	3,65	0,93				
	51 ve üzeri	26	3,55	1,00				
	Toplam	307	3,64	0,89				
	16-20	39	4,16	0,70	4-324	7,83	1,306	
Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	21-30	148	3,97	0,73				
	31-40	71	4,18	0,73				
	41-50	39	4,05	0,74				
	51 ve üzeri	27	4,16	0,59				
	Toplam	324	4,07	0,72				
	16-20	39	4,04	0,50	4-324	7,50	0,094	
Toplam	21-30	148	4,02	0,52				
	31-40	71	4,05	0,54				
	41-50	39	4,01	0,56				
	51 ve üzeri	27	3,99	0,59				
	Toplam	324	4,02	0,53				

Tablo 4'de, örneklemin yaş gruplarına göre şehrin altyapısı ve halkın sosyalleşmesi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Grupların ortalama puanlarına bakıldığında ise 21-40 yaş aralığındaki bireyler diğer gruplara göre en yüksek, 51 ve üzeri yaşta bireyler ise en düşük eğilime sahiptir. Fakat bu puan farklılığı anlamlı düzeyde değildir. Yine tabloya göre, şehrin ekonomisi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin yaş grupları arasında anlamlı düzeyde fark yoktur ($p>0,05$). Tablodan şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin de yaş grupları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$). Ancak ortalama puanlarına bakıldığında, 21-30 aralığındaki grup olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkilerinin daha fazla olacağı konusunda diğer yaş gruplarına göre yüksek bir eğilime sahiptir.

Tablo 5. Örneklemin mesleklerine göre Deaflympics Samsun 2017'nin etkilerine ilişkin Tek Faktörlü ANOVA Sonuçları.

Boyut	Meslek	N	$\bar{X}$	S	sd	F	p	Fark
Şehrin Altyapısı ve Halkın Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri	İşçi ve memur	99	4,12	0,70	4-324	0,92	0,450	
	Esnaf	43	4,30	0,66				
	Öğrenci	63	4,08	0,58				
	Çiftçi	76	4,21	0,54				
	Serbest meslek	43	4,18	0,59				
	Toplam	324	4,17	0,62				
Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	İşçi ve memur	99	3,64	0,95	4-324	0,99	0,411	
	Esnaf	43	3,56	0,89				
	Öğrenci	63	3,50	1,00				
	Çiftçi	76	3,75	0,72				
	Serbest meslek	43	3,77	0,85				
	Toplam	324	3,65	0,89				
Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	İşçi ve memur	99	4,16	0,70	4-324	1,62	0,169	
	Esnaf	43	4,09	0,71				
	Öğrenci	63	3,89	0,63				
	Çiftçi	76	4,03	0,74				
	Serbest meslek	43	3,91	1,01				
	Toplam	324	4,04	0,75				
Toplam	İşçi ve memur	99	4,04	0,59	4-324	1,01	0,397	
	Esnaf	43	4,08	0,52				
	Öğrenci	63	3,90	0,49				
	Çiftçi	76	4,05	0,47				
	Serbest meslek	43	4,00	0,53				
	Toplam	324	4,02	0,53				

Tablo 5’de görüldüğü gibi, örneklemin mesleklerine göre Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin altyapısı ve halkın sosyalleşmesi ile ekonomisi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Yine tabloda örneklemin mesleklerine göre şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında da anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 6. Örneklemin eğitim durumlarına göre Deaflympics Samsun 2017’nin etkilerine ilişkin Tek Faktörlü ANOVA Sonuçları.

Boyut	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	sd	F	p	Fark
Şehrin Altyapısı ve Halkın Sosyalleşmesi Üzerine Etkileri	İlköğretim	40	4,16	0,82	2-324	0,01	0,984	
	Ortaöğretim	102	4,16	0,64				
	Lisans-Lisansüstü	182	4,15	0,56				
	Toplam	324	4,15	0,62				
Şehrin Ekonomisi Üzerine Etkileri	İlköğretim	40	3,80	1,05	2-324	1,07	0,343	
	Ortaöğretim	102	3,56	0,86				
	Lisans-Lisansüstü	182	3,66	0,87				
	Toplam	324	3,64	0,89				
Şehrin Sosyal ve Doğal Çevresine Olumsuz Etkileri	İlköğretim	40	3,92	0,93	2-324	6,71	0,001	2-3
	Ortaöğretim	102	4,26	0,63				
	Lisans-Lisansüstü	182	3,93	0,75				
	Toplam	324	4,03	0,75				
Toplam	İlköğretim	40	4,00	0,61	2-324	1,10	0,334	
	Ortaöğretim	102	4,07	0,51				
	Lisans- Lisansüstü	182	3,97	0,52				
	Toplam	324	4,01	0,53				

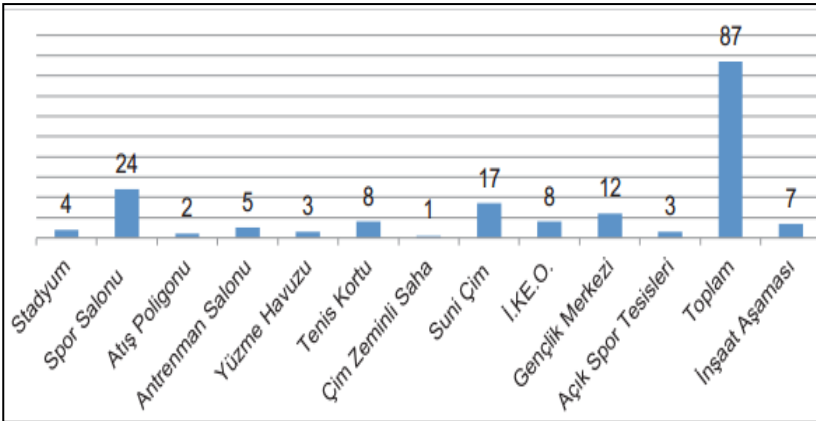
Tablo 6’da görüldüğü üzere örneklemin eğitim durumuna göre şehrin altyapısı ve halkın sosyalleşmesi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark yoktur ($p>0,05$). Yine tablo örneklemin eğitim durumuna göre şehrin ekonomisi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olmadığını göstermektedir ($p>0,05$). Ancak tablodan örneklemin eğitim durumuna göre şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin ilköğretim ile ortaöğretim arasında ortaöğretim lehine anlamlı düzeyde fark olduğu anlaşılmaktadır ($F(3-324)= 0,001$; $p<0,05$). Yani ortaöğretim mezunu bireyler olimpiyatların olumsuz etkisinin daha az olduğu eğilimine sahiptirler.

3.2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde Samsun’un Deaflympics’e ev sahibi olma hakkını kazandığı 2012 yılı ile Deaflympics’in gerçekleştirildiği 2017 tarihleri arasında Samsun’un ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapma, lisanslı sporcu sayısı, spor ve konaklama altyapısı, ulaşım, turist sayısı ve şehrin sosyo-kültürel yapısında meydana gelen gelişmeler ele alınmıştır.

3.2.1. Spor Alt Yapısına İlişkin Veriler

2012 yılında oyunların Samsun’a verilmesiyle birlikte spor tesisi açısından Samsun’da olağanüstü bir hareketlilik yaşanmaya başlanmıştır. Şimdiye kadar Türkiye’de yapılan en büyük spor organizasyonu olan oyunlar, Samsun’a yeni tesislerin kazandırılması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Buna bağlı olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın yanı sıra Samsun Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerinin desteği ile şehre birçok yeni spor tesisleri kazandırılmıştır. Özellikle yıkılarak yeniden yapılan İlkadım Atletizm Stadyumu, Yeni Samsun Stadyumu, Atakum’da yapılan tam olimpik yüzme havuzu, golf tesisleri, Batı Park’a uluslararası standartlarda yapılan okçuluk, bowling, buz sporları salonları ile jimnastik ve masa tenisi salonu, atıcılık tesisleri, Batı Park Spor Kompleksi, 19 Mayıs Üniversitesi kampüsü içerisinde yaklaşık 15 bin kişinin ağırlandacağı Deaflympics Oyunlar Köyü olarak belirlenen tesisler ve ilçelerde yapılan çim sahalarla birlikte Samsun’un şehir fizyolojisinde önemli değişiklikler olmuştur (Şekil 2).

Şekil 2. Samsun ili 2017 yılı Spor tesisi sayıları (OKA, 2018).

3.2.2. Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapmaya İlişkin Veriler

Uluslararası spor organizasyonlarının bir ülke ve şehre verilmesiyle birlikte o ülke ve şehirde bu spor organizasyonunun sağlıklı bir şekilde sonuçlandırılması için farklı spor

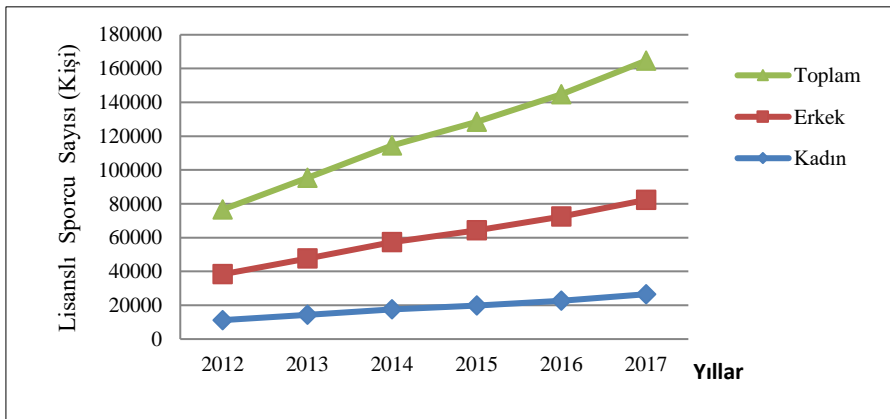
etkinlikleri düzenlenerek hazırlık çalışmaları şekillendirilmektedir. Oyunların ev sahipliğinin Samsun şehrine verilmesiyle 2012-2017 tarihleri arasındaki süreçte Samsun'un ev sahipliği yapmış olduğu ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının sayısında önemli artış olmuştur. Bu dönemde önemli spor organizasyonlarının merkezi olan Samsun, ulusal ve uluslararası alanda toplam 67 organizasyona ev sahipliği yapmıştır. Samsun'da yapılan bu uluslararası spor organizasyonlarına ise 73 ülkeden bin 954 Türk ve yabancı sporcu katılmıştır.

Samsun'un bir spor turizm bölgesi olarak gelişmesine odaklanılarak yapılan 16 önemli etkinlik ise şu şekildedir;

- Judo Grand Prix (27-29 Mart 2013)
- Ümit Kızlar U- 20 Basketbol Avrupa Şampiyonası (4-14 Temmuz 2013)
- 19 Mayıs Yarı Maratonu 19 Mayıs 2013
- Dünya İşitme Engelliler Hentbol Şampiyonası (09-14 Haziran 2014)
- Judo Grand Prix 28-30 Mart 2014
- Judo 21 Yaş Altı Dünya İşitme Engelliler Basketbol Şampiyonası (4-12 Temmuz 2014)
- Grand Prix (27- 29 Mart 2015)
- 19 Mayıs Yarı Maratonu (19 Mayıs 2015)
- Erkek Voleybol Avrupa Ligi 1. Ayak Müsabakaları (11-12 Temmuz 2015)
- 14. Karadeniz Judo Turnuvası (24-25 Eylül 2016)
- Judo Grand Prix (1-4 Nisan 2016)
- Dünya Masa Tenisi Şampiyonası (18-24 Temmuz 2016)
- Dünya Plaj Voleybolu Şampiyonası (18-24 Temmuz 2016)
- Dünya Mücadele Sporları Şampiyonası (18-24 Temmuz 2016)
- Goalball 2. Lig ve 3. Lig 2. devre müsabakaları (21-25 Eylül 2016)
- 1. Uluslararası Samsun Cup Kadınlar Basketbol Turnuvası (21-24 Eylül 2016)

3.2.3. Lisanslı Sporcu Sayısına İlişkin Veriler

2012-2017 tarihleri arasında Samsun'da toplam lisanslı sporcu sayısında da önemli artış olmuştur. 2012 yılında 38306 olan lisanslı sporcu sayısı 2017 yılında 82330'a ulaşmıştır (Şekil 3). Samsun'da lisanslı sporcu sayısının son 6 yılda yüzde 115 oranında arttığı görülmektedir (OKA, 2018).

Şekil 3. Samsun'da lisanslı sporcu sayılarının cinsiyet ve yıllara göre dağılımı (OKA, 2018).

3.2.4. Ulaşım ve Konaklama Altyapısına İlişkin Veriler

Oyunlar öncesine bakıldığında şehirde spor alt yapısında olduğu kadar şehrin ulaşım ve konaklama alt yapısında da önemli gelişmeler olmuştur. Daha önce Shell Kavşağı önünden başlayıp Ondokuzmayıs Üniversitesi Rektörlüğü önünde son bulan Samsun Hafif Raylı Sistem Projesi oyunlar öncesinde oyunların açılış ve kapanış törenlerinin yapıldığı Yeni 19 Mayıs Stadyumu'na kadar uzatılmıştır. Ayrıca şehir içi trafiği hafifletmek için Bulvar Yolu farklı arterlere bağlanmış, 2. Bulvar Yolu, Atakum-Taflan arası deniz bandının sahil yolu, Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı, İlkadım sanayi viyadükleri, Yeşilkent viyadüğü ve Sahil Düzenleme Projesi gibi önemli ulaşım alt yapısıyla ilgili projeler tamamlanmıştır.

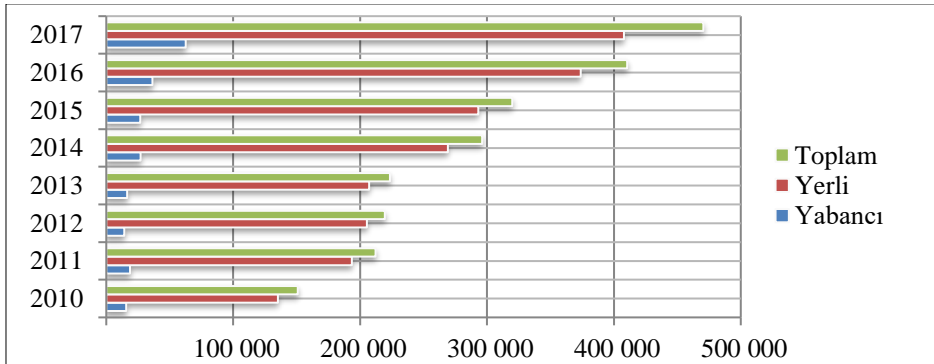
Oyunların Samsun'a verilmesiyle konaklama alt yapısına yönelik yatırımlarda hız kazanmıştır. 2012 yılında Samsun, Turizm Yatırımı Belgeli ve Turizm İşletmesi Belgeli 26 konaklama tesisine, 1807 oda ve 3664 yatak kapasitesine sahipken 2017 yılının ilk yarısına gelindiğinde konaklama tesisi sayısı 35'e oda sayısı 2467'ye yatak kapasitesi ise 4873'e ulaşmıştır (Tablo 7). Aynı şekilde 2012-2017 döneminde seyahat acentesi sayısında da bir artış olmuş ve sayı 41'den 68'e çıkmıştır.

Tablo 7. Samsun'da yıllara göre konaklama tesisi sayıları (TÜİK, 2018).

Yıl	Turizm Yatırımı Belgeli			Turizm İşletmesi Belgeli		
	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
2018	7	517	1082	30	1973	3967
2017	8	615	1228	27	1852	3645
2016	8	615	1228	26	1712	3445
2015	7	595	1198	25	1700	3427
2014	7	739	1528	21	1326	2642
2013	8	1000	2094	19	1031	2054
2012	11	978	2020	15	829	1644

3.2.5. Turist Sayısına İlişkin Veriler

Uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan ülke ve şehirlerde en belirgin gelişmelerden biri turizm alanında yaşanmaktadır. Bunun önemli göstergesi ise o ülke ve şehre gelen turist sayısıdır. Ev sahipliği hakkının kazanılması ile Samsun'a gelen uluslararası turist sayısında önemli bir gelişme yaşanmıştır. Zira 2012 yılında Samsun'u ziyaret eden yabancı turist sayısı 15712 iken 2017 yılında bu sayı 62621'e ulaşmıştır (Şekil 4).

Şekil 4. 2010-2017 yılları arasında Samsun'a gelen turist sayıları (TÜİK, 2018).

3.2.6. Sosyo-Kültürel Gelişmelere İlişkin Veriler

Uluslararası spor organizasyonlarının bir şehir tarafından üstlenilmesi, sosyo-kültürel bir takım gelişmelerin de yaşanmasını desteklemektedir. Yarışmacıların tamamının işitme engellilerden oluştuğu Deaflympics'te özellikle bu sporcularla iletişim ve onların yönlendirilmesinde işaret dili öğrenilmesi büyük önem taşımaktadır. 2012-2017 sürecinde Samsun'daki kamu kurumları, özel sektör, belediyeler, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarında adeta bir işaret dili öğrenme seferberliği başlatılmıştır. Gönüllüler dışında şehirde esnaf, sağlık çalışanı, polis, gazeteci, otel çalışanları, taksi şoförlerine de işaret dili eğitimi verilerek 900'ü gönüllü olmak üzere yaklaşık 3 bin kişi uluslararası işaret dilini kullanabilir hale gelmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Deaflympics Samsun 2017'nin; şehrin altyapısı, halkın sosyalleşmesi ve şehrin ekonomisi üzerine etkileri ile şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri hakkında halkın algılarına ilişkin puanlar incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Fakat anlamlı düzeyde olmasa da kadınlar erkeklere göre Deaflympics Samsun 2017'nin şehrin altyapısı, halkın sosyalleşmesi ve ekonomisi üzerine etkileri konusunda kısmen de olsa daha pozitif, olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri konusunda ise daha negatif bir tutuma sahiptirler. Boyacı (2013, s. 97) 2011 "Erzurum Üniversiteler Arası Kış Oyunlarının Toplumsal Algısı" başlıklı çalışmasında, Zhou ve Ap (2009) "Ev Sahibi Halkın 2008 Pekin Olimpiyat Oyunlarının Etkilerine Yönelik Algıları" ilişkin çalışmasında ve Silik (2014) "Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-Kültürel Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama" başlıklı çalışmalarında cinsiyet durumu değişkeninin olimpiyatların ev sahibi şehrin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı üzerindeki etkileri konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir görüş ayrılığı olmadığını belirtmiştir.

Bu çalışmada ortaya konulan sonuçların aksine Şimşek (2011) tarafından 2011 Erzurum Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları'nın etkilerine yönelik çalışmada ise erkeklerin kadınlara kıyasla Universiade 2011 Kış Oyunları'nın şehrin ekonomisine katkısının daha fazla olduğunu, organizasyonun sosyal-çevresel etkileri konusunda ise kadınların erkeklere kıyasla oyunların daha fazla sosyal ve çevresel soruna neden olduğunu düşündükleri ortaya konulmuştur.

Çalışmanın bulguları Deaflympics Samsun 2017'nin şehrin altyapısı, halkın sosyalleşmesi ve şehrin ekonomisi üzerine etkilerine ilişkin ilçelerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Atakum, Canik, İlkadım ve Tekköy ilçelerine göre Çarşamba ve Kavak ilçelerinde Deaflympics'in şehrin altyapısı, halkın sosyalleşmesi ve şehrin ekonomisi üzerine daha olumlu etkisinin olduğu algısı hakimdir. Yani nüfusu daha az olan ve merkeze uzak olan ilçelerde Deaflympics Samsun 2017'nin altyapı, halkın sosyalleşme ve şehrin ekonomisi üzerine etkisi daha pozitif algılanmıştır. Deaflympics'in şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutunda ise ilçeler arasında Çarşamba ile Merkez arasında Çarşamba lehine, Kavak-Çarşamba arasında Kavak lehine anlamlı düzeyde fark bulunmaktadır ($F(3-324)=0,000$; $p<0,05$). Yani halk, Deaflympics'in gerçekleştirildiği ilçelerde çevreden (Çarşamba ve Kavak) merkeze (Atakum, Canik, İlkadım ve Tekköy) doğru olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkilerinin daha fazla olduğunu düşünmektedir. Deaflympics boyunca yüksek katılımlı atletizm, yüzme, voleybol ve basketbol gibi müsabakaların Atakum, Canik, İlkadım ve Tekköy ilçelerinde olması bu ilçelerde trafik, nüfus ve gürültü gibi sosyal ve çevresel sorunların daha az müsabakanın gerçekleştirildiği Çarşamba (futbol grup elemeleri) ve Kavak (güreş müsabakaları) ilçelerine göre daha fazla algılandığı görülmektedir. Bu bulgu Yalçın'ın (2014:168) "Ev Sahibi Kentler ile Olimpiyat Oyunları'nın Etkileşimi ve Adaylık

Sürecindeki İstanbul Değerlendirmesi" başlıklı çalışmasında ortaya koyduğu olimpiyatların iş imkanı yaratmak, ekonomik kazanç sağlamak ve soylulaştırma gibi konularda ilçelere göre farklı sonuçlar gösterdiği bulgusuyla örtüşmektedir.

Deaflympics Samsun 2017'nin yaş değişkenine göre şehrin altyapısı, halkın sosyalleşmesi ve şehrin ekonomisi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Ancak 21-40 yaş aralığındaki bireyler diğer gruplara göre daha yüksek, 51 ve üzeri yaştaki bireyler ise düşük olumlu tutuma sahiptirler. Bu durum Samsun'da 21-40 yaş aralığındaki bireylerin olimpiyatlarla istihdamda ortaya çıkan artıştan daha fazla faydalanmalarıyla açıklanabilir. Zira Samsun ve çevresinde spor ve konaklama altyapısına yapılan yatırımlarla, oyunlar boyunca özellikle hizmet sektöründe ortaya çıkan gelişmeler istihdama olumlu yansımıştır. Zira Samsun'da 2016 yılında % 7,9 olan işsizlik oranı 2017 yılında % 6,7'ye gerilemiştir (TÜİK, 2018). Bunu destekler bir şekilde Quinn (2012, s. 4) de Barselona olimpiyatlarından önce Kasım 1986'da şehirde %18,4 olan işsizlik seviyesinin Temmuz 1992' de % 9,6'ya düştüğünü belirtmektedir. Deaflympics Samsun 2017'nin şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkisi konusunda da yaş grupları arasında anlamlı düzeyde fark yoktur ($p>0,05$). Bu sonuç benzer şekilde Zhou ve Ap (2009) 2008 Pekin olimpiyat oyunları, Silik (2014) 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunları, Boyacı (2013) 2011 Erzurum Üniversiteler Arası Kış Oyunları ve Şimşek (2011) 2011 Erzurum Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarının etkilerine yönelik çalışmalarında olimpiyatların ev sahibi şehir üzerindeki etkileri konusundaki genel algılarını belirlemede yaş bağımsız değişkeninin etkili olmadığını ortaya koymuşlardır. Ancak ortalama puanlarına bakıldığında, 21-30 aralığındaki grubun olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri konusunda daha kaygılı bir tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Çalışmada örneklemin mesleklerine göre Deaflympics Samsun 2017'nin şehrin altyapısı, sosyalleşmesi ile ekonomisi üzerine etkileri alt boyutları ile şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında da anlamlı düzeyde farkın olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Ancak esnaflar, diğer meslek gruplarına göre oyunların şehrin altyapısı ve sosyalleşmesi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu konusunda daha yüksek bir eğilime sahiptirler. Deaflympics Samsun 2017'nin şehrin ekonomisi üzerine etkileri konusuna ise eğilim serbest meslek sahipleri lehinedir. Bu, serbest meslek gruplarındaki bireylerin Deaflympics'ten ekonomik beklentilerinin yüksekliğiyle ifade edilebilir. Olimpiyatların şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri konusunda ise öğrenciler daha olumsuz bir algı içindedirler. Yani kısmen de olsa öğrenciler olimpiyatlar konusunda çevresel olumsuz etkinin fazla olduğu görüşündedirler. Bu sonuç birçok çalışmada (Çavuşoğlu, Tükenmez ve Serdar, 2017; Zhou ve Ap, 2009; Silik, 2014; Boyacı, 2013) ortaya konulan bulgularla benzerlik göstermektedir. Örneklemin eğitim durumuna göre şehrin altyapısı, sosyalleşmesi ve ekonomisi üzerine etkileri alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Çavuşoğlu, Tükenmez ve Serdar (2017), Kış Olimpiyat Oyunlarının Ülkelerin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Açından Gelişimlerine Etkisi'nin İncelenmesi başlıklı çalışmasında olimpiyatların ev sahibi şehre; sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel, fiziksel ve politik etkiler bakımından öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Zhou ve Ap (2009) olimpiyatların ev sahibi şehre olan etkileri konusunda eğitim durumuna göre halkın sosyo-psikolojik, şehir gelişimi ve ekonomik gelişme yönlerinden anlamlı fark olmadığına işaret etmektedirler. Ancak tablodan örneklemin eğitim durumuna göre şehrin sosyal ve doğal çevresine olumsuz etkileri alt boyutuna ilişkin ilköğretim ile ortaöğretim mezunları arasında ortaöğretim lehine anlamlı düzeyde fark bulunmaktadır. Konstantaki ve Wickens (2010) tarafından 2012 Londra Olimpiyatları örneğinde yerel halkın çevresel ve güvenlik konularıyla ilgili algılarını ölçmek için yapılan araştırmada, katılımcılar oyunların

hava kirliliği, trafik sıkışıklığı, ulaşım sistemi yetersizliği ve güvenlik konusunda endişe duyduklarını ifade etmişlerdir. Ancak bu endişe eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık arz etmemektedir. Bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak ortaöğretim mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre oyunların çevresel etkilerini daha negatif algılamaları bu kişilerin etkinliklere katılımıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Birincil ve ikincil kaynaklardan elde edilen istatistiki veriler Samsun'un Deaflympics'e ev sahibi olma hakkını kazandığı 2012 yılı ile Deaflympics'in gerçekleştirildiği 2017 tarihleri arasında ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapma, lisanslı sporcu sayısı, spor ve konaklama altyapısı, ulaşım, turist sayısı ve soyo-kültürel yapıda pozitif yönde önemli gelişmeler olduğunu göstermektedir. Bu veriler çalışmanın ilk bölümünde Deaflympics Samsun 2017'nin altyapı ve sosyo-ekonomik etkileri konusunda Samsun halkının algılarıyla önemli derecede örtüşmektedir. Yani halk, yapılan spor altyapısı yatırımlarının ve şehirde gerçekleşen uluslararası spor organizasyonlarının sayısındaki artışın farkındadır.

Oyunların Samsun'a verildiği 2012 yılı ile oyunların gerçekleştirildiği 2017 yılı arasında konaklama alt yapısında da önemli gelişmeler olmuştur. 2013-2017 döneminde turizm yatırımı belgeli konaklama tesisi yatak sayısı Türkiye'de %21,1 oranında artarken Samsun'da % 47 oranında artmıştır. Veriler Quinn (2012:4) tarafından ortaya konulan 1992 olimpiyatının Barcelona'da yeni konut talebi yarattığı, otel yatak kapasitesini %34,9 oranında artırdığı ve şehirde yeni otellerin sayısının arttığı bulgularıyla örtüşmektedir. Uluslararası spor organizasyonları ev sahibi şehre gelen turist sayısında önemli bir artış sağlamaktadır. Özellikle sporcular, sporcu aileleri ve organizasyonu izlemeye gelen insan sayısındaki artış ev sahibi şehirde önemli bir turizm hareketliliği oluşturmaktadır. Deaflympics Samsun 2017de Samsun'a yerli ve yabancı turist çekilmesinde bir mükness görevi görmüş ve şehrin uluslararası profil ve markasının yükseltme sürecini hızlandırmıştır. Samsun'a 2017 yılında gelen uluslararası turist sayısı bir önceki yıla göre %80 oranında artmıştır. Uluslararası turist sayısı kadar olmasa da aynı dönemde yerli turist sayısında da artış görülmektedir. Engle (1997), uluslararası spor organizasyonlarının şehirlere olan turizm talebinin sürdürülebilirliği için benzersiz fırsatlar sunduğunu belirtmektedir. Fakat şehrin bu fırsatı tam olarak kullanamaması durumunda Oyunların en acılı miraslarından biri olabileceği de unutulmamalıdır. Ancak ev sahibi şehirlerin oyunları turizme ne derece entegre edebildikleri ev sahibi şehirdeki turizm paydaşlarının Oyunlar tarafından sağlanan imkânlardan yararlanma yeteneklerine bağlıdır (Preuss, 2004). Araştırmamızda ortaya konulan sonuçlara benzer şekilde diğer araştırmalar da Türkiye'nin çeşitli yerlerinde ve farklı ülkelerdeki şehirlerde yapılan uluslararası spor organizasyonlarının yapıldığı dönemlerde yerli ve uluslararası turist sayısında artışa neden olduğunu göstermektedir (Engle, 1997; Boyacı, 2013; Güzel, Özbek ve Noordegaff, 2012; Hazar, 2007; Silik, 2014; Öncel, 2018; Quinn, 2012). Ancak aynı dönemde bu şehirlere spor turizmi dışında başka turizm türleri için gelen turist sayısında azalma olduğu da bir gerçektir (Quinn, 2012, s.4).

Uluslararası spor organizasyonları, sosyo-kültürel değişim anlamında da ev sahibi şehirlere önemli katkılar sağlamaktadır. Ancak bu tür organizasyonların şehrin sosyal ve doğal çevresine olan olumsuz etkilerinin de olduğu bir gerçektir. Deaflympics Samsun 2017 Samsun'da yaşayan hemen her kesimden bireyin uluslararası işaret dili öğrenmesi için bir fırsat olmuştur. 2012-2017 dönemde Deaflympics Samsun 2017'nin ulusal ve uluslararası görsel ve yazılı basında yer almasıyla Samsun'un uluslararası düzeyde tanınırlığı da artmıştır. Ayrıca bu organizasyonla birlikte Samsun'da spora ilginin arttığı da bir gerçektir. Ancak şehirde oyunlar boyunca gürültü, ulaşım, koruma ve kullanma anlamında birtakım sorunlar yaşanmıştır. Yapılan araştırmalara göre vatandaşlar, Olimpiyatların sosyo-kültürel ve psikolojik etkilerinin olumsuz etkilerinden fazla olduğunu (Karadakis ve Kaplanidou, 2012) hatta mega etkinliklerin; yerel halkın spora katılımını artırdığı ve halk arasında toplumsal

birlik ruhunun oluşmasını desteklediği vurgulanmaktadır (Çavuşoğlu, Tükenmez ve Serdar, 2017). Bunu destekler şekilde Malfas, Theodoraki ve Houlihan (2004), Barselona’da olimpiyat sonrası spor etkinliklerine katılımın arttığını ve bu insanlar arasında sosyal etkileşim geliştiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma kapsamında Zhou ve Ap (2009) tarafından geliştirilen ve Kafkas ve Binbaşıoğlu’nun (2015) Türkçeye uyarladığı OOEÖ kullanılarak Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin sosyalleşmesine, altyapısına, ekonomisine olan olumlu etkileri ile sosyal ve doğal çevresine olan olumsuz etkileri hakkında Samsun halkının algıları belirlenmiştir. Alt probleme ilişkin ise ulusal ve uluslararası birincil ve ikincil kaynaklardan elde edilen verilerle 2012-2017 arasındaki zaman diliminde Deaflympics Samsun 2017’nin Samsun şehrinde ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapma, lisanslı sporcu sayısı, spor ve konaklama altyapısı, ulaşım, turist sayısı ve sosyo-kültürel yapıda meydana getirdiği gelişmeler analiz edilmiştir. Samsun halkı, Deaflympics Samsun 2017’nin şehrin sosyalleşmesine ve altyapısına olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir. Bu düşünce cinsiyete göre kadınlarda, ilçelere göre Kavak ve Çarşamba’da; yaş gruplarına göre 21-40 yaş aralığında, meslek gruplarına göre esnaflarda, eğitim durumuna göre ise ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarında daha yüksektir. Bu bulgular, istatistiki verilerden elde edilen bilgilerle de örtüşmektedir. Deaflympics’in Samsun şehrinin ekonomisi üzerine etkileri konusunda ise halk kısmen de olsa olumlu bir etkinin olduğunu düşünmektedir. Deaflympics Samsun 2017’nin ekonomik etkisi; kadınlarda erkeklere göre, Çarşamba ve Kavak ilçelerinde oyunların gerçekleştirildiği diğer ilçelere göre, 21-40 aralığında diğer yaş aralıklarına göre, serbest meslek grubundakilerde diğer meslek gruplarına göre ve ilköğretim mezunlarında diğer mezun türlerine göre daha yüksek düzeyde algılanmıştır. Oyunların sosyal ve doğal çevreye olan olumsuz etkileri konusunda Samsun halkı orta düzeyde bir olumsuz algıya sahiptir. Ancak oyunların olumsuz etkilerinin (trafik, gürültü, nüfus yoğunluğu, ulaşım sorunu) oyunların gerçekleştirildiği çevre ilçelerden (Kavak, Çarşamba) merkeze doğru arttığı belirlenmiştir. Her ne kadar oyunların sorunsuz gerçekleşmesi için birtakım önlemler alınmış olsa da oyunlar boyunca müsabaka ve yarışların Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy ilçelerinde yoğunlaşması bu ilçeleri bağlayan ulaşım alterlerinde trafik ve gürültü gibi sorunlara neden olmuştur.

Öneriler

Olimpiyatlar, yenilenen spor ve turizm altyapısıyla gençlere, spora katılmak için ilham verme ve etkinlik öncesi ve sonrası istihdam yaratma becerisine sahiptir. Ancak, bu olayların başarısı ev sahibi topluluğa bağlıdır. Deaflympics 2017 olimpiyatları Samsun’un ulusal ve uluslararası tanıtımı için büyük bir fırsat olmuştur. Bu avantajı spor turizmi yanında diğer turizm türleriyle bütünleştirecek çalışmalar yapılmalı ve bir master planı hazırlanmalıdır.

Samsun şehri Deaflympics 2017 sayesinde hem spor hem turizm alt yapısında önemli bir ilerleme ve avantaj kaydetmiştir. Bu tesislerin boş kalmaması için yerel halkspor yapmaya ve bu tesisleri kullanmaya teşvik edilerek tesislerin aktif kullanımı sağlanmalıdır.

Sahip olduğu tesisler ve tecrübe ile Samsun’da ulusal ve uluslararası benzer büyük spor organizasyonlarının yapılması sürdürülebilirlik açısından önemlidir.

Oyunlar göstermiştir ki Samsun’un ulaşım alt yapısı bu tür büyük spor organizasyonları için tam anlamıyla yeterli değildir. Sporcu ve izleyicilerin müsabakaların yapıldığı alanlara kolayca ve hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için ulaşım ağının geliştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca mega spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan şehirde bu organizasyon dahilindeki müsabaka ve oyunların o şehir içerisindeki ilçeler arasında seyirci katılımı

dikkate alınarak dengeli dağıtılması öneriler arasındadır. Bu sayede oyunların ortaya çıkardığı sosyal ve çevresel sorunların azalacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Altunçekiç, A., Yaman, S., ve Koray, Ö. (2005). Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma (Kastamonu İli Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 93.
- Arlı, M., ve Nazik, M. H. (2001). *Bilimsel Araştırmaya Giriş*, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Boyacı, M. (2013). *2011 Erzurum Üniversiteler Arası Kış Oyunlarının Toplumsal Algısı*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Programı, Burdur.
- Bull, C., ve Lovell, J. (2007). The Impact of Hosting Major Sporting Events on Local Residents: An Analysis of the Views and Perceptions of Canter Bury Residents in Relation to the Tour de France 2007. *Journal of Sport & Tourism*, 12 (3-4), 229-248.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Eğitim Yönetimi*, (32), 470-483.
- Can, Z. G., ve Değirmen, S. (2017). Spor Organizasyonlarının Ekonomik Açından İncelenmesi: Mersin İli Örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 91-105.
- Chalip, L., Green, B. C., ve Hill, B. (2003). Effects of Sport Event Media on Destination Image and Intention to Visit. *Journal of Sport Management*, 17 (3), 214-234.
- Chalkley, B., ve Essex, S. (1999). Urban Development Through Hosting International Events: A History of the Olympic Games. *Planning Perspectives*, 14 (4), 369-394.
- Çavuşoğlu, S. B., Tükenmez, A., ve Serdar, E. (2017). Kış Olimpiyat Oyunlarının Ülkelerin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Açından Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 10 (49).
- Çokluk, O., Sekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem.
- Deloitte (2010). Spor Serisi Raporu: Kalıcı Bir Miras: Önemli Spor Etkinliklerine Ev Sahibi Ülkeler ve Ekonomilerinde Nasıl Olumlu Bir Değişim Sağlayabilir. http://www.deloitte.com/assets/DcomTurkey/Local%20Assets/Documents/turkeytr_ps_KaliciBirMiras_160610.pdf, (Erişim Tarihi: 30.09.2017).
- Engle, S. M. (1997). *The Olympic Legacy: Building on What Was Achieved*. Atlanta: Georgia State University, School of Policy Studies, Research Atlanta Inc.
- Eurosport (2016). Rio 2016 Harcamaları https://tr.eurosport.com/olimpiyat-oyunlari/rio/2016/rio-2016-icin-geri-sayim_sto5707499/story.shtml, (Erişim Tarihi: 04.08.2018).
- Gelan, A. (2003). Local Economic Impacts the British Open. *Annals of Tourism Research*, 30 (2), 406-25.
- Getz, D. (1997). *Event Management and Event Tourism*. New York: Congizant Communication Corporation.
- Getz, D. (2008). Event Tourism: Definition, Evolution, Andresearch. *Tourism Management*, 29 (3), 403-428.
- Güzel, P., Özbey, S., ve Noordegaff, M. A. (2012). Effects of Universiade to Spread out Olympic Education. *Journal of Human Sciences*, 9 (1), 296-321.
- Hazar, A. (2007). *Spor ve Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Jie Y., ve Yan, W. (2010). Developing a Mega Event Impact Scale. In *2nd International Conference on Education Technology and Computer (ICETC)*, 305- 307, 22-24 June, Shanghai, China.
- Jones, C. (2001). Mega-Events and Host-Region Impacts: Determining the True Worth of the 1999 Rugby World Cup. *International Journal of Tourism Research*, 3 (3), 241-251.
- Kaplanidou, K., Karadakis, K., Gibson, H., Thapa, B., Walker, M., Geldenhuys, S., ve Coetzee, W. (2013). Quality of Life, Event Impacts, and Mega-event Support Among South African Residents Before and After the 2010 FIFA World Cup. *Journal of Travel Research*, 52 (5), 631-645.
- Karadakis, K., ve Kaplanidou, K. (2012). Legacy Perceptions Among Host and Non-host Olympic Games Residents: A Longitudinal Study of the 2010 Vancouver Olympic Games, *European Sport Management Quarterly*, 12 (3): 243-264.
- Kasimati, E. (2003). Economic Aspects and the Summer Olympics: A Review of Related Research. *International Journal of Tourism Research*, (5), 433-44.
- Kim, S. S., ve Petrick, J. F. (2005). Residents, Perceptions on the Impact of the FIFA 2002 World Cup: The Case of Seoul as a Host City. *Tourism Management*, 26 (1), 25-38.
- Kim, W., Jun, H. M., Walker, M., ve Drane, D. (2015). Evaluating the Perceived Social Impacts of hosting Large-scale sport Tourism Events: Scaled Development and Validation. *Tourism Management*, (48), 21-32.
- Konstantaki, M., ve Wickens, E. (2010). Residents' Perceptions of Environmental and Security Issues at the 2012 London Olympic Games, *Journal of Sport & Tourism*, 15 (4), 337-357.
- Madrigal, R. (1995). Residents, Receptions and the Role of Government. *Annals of Tourism Research*, 22 (1), 86-102.
- Malfas, M., Theodoraki, E., ve Houlihan, B. (2004). Impacts of Olympic Games as Mega Events. *Municipal Engineer*, 157 (ME3), 209-220.
- Matheson, V. (2008). Mega-events: The Effect of the World's Biggest Sporting Events on Local, Regional and National Economies. In Howard, D., Humphreys, B. (Eds), *The Business of Sports*. Praeger, Westport, CT.
- McMillan, J.H. (2000). *Educational Research, Fundamentals for the Consumer*. New York: HarperCollins College Publishers.
- Ohmann, S., Jones, I., ve Wilkes, K. (2006). The Perceived Social Impacts of the 2006 Football World Cup on Munich Residents. *Journal of Sport & Tourism*, 11 (2), 129-152.
- OKA (2018). Samsun İli Gençlik Hizmetleri Ve Spor Eylem Planı 2018 – 2023. http://www.oka.org.tr/Documents/Samsun_Genclik_Hizmetleri_ve_Spor_Eylem_Planı.pdf (Erişim Tarihi: 08.08.2018).
- Öncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-ekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları Örneği ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Gümüşhane University Electronic Journal of the Institute of Social Science*, 8 (22).
- Preuss, H. (2004). *The Economics of Staging the Olympics. A comparison of the Games 1972-2008*. Cheltenham: Edward Elgar Publishers.
- Quinn, M. (2012). *Sport Tourism - The Scale of Opportunity from Hosting A Mega Even*. Insight Department: VisitScotland.

- Seçilmiş C., Sarı Y. (2013). Etkinlik Yönetiminde e-tanıtım Uygulamaları: Eskişehir Türk Dünyası Kültür Başkenti WEB Sitesi Örneği, *14. Ulusal Turizm Kongresi*, 5-8 Aralık 2013. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları.
- Silik, C. E., ve Güçer, E. (2016). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyo-Kültürel Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(36), 97-115.
- Silik, E.C. (2014). *Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına Yönelik Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, K. (2011). 2011 Erzurum Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunlarının Erzurum Şehrine Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (3), 383- 393.
- ICSD (2018). Games Facts: 23rd Summer Deaflympics, <https://www.deaflympics.com/games/2017-s>, (Erişim Tarihi: 03.07.2018).
- Toohey, K., ve Veal, A. J. (2000). *The Olympic Games: A Social Science Perspective*. Wallingford: CABI.
- UNTWO (2018). *2017 Annual Report*. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419807>, (Erişim Tarihi: 03. 07. 2018).
- URL 1. Uluslararası Spor Organizasyonları Verileri. <http://www.the-sports.org>, (Erişim Tarihi: 07. 06. 2018).
- Whitson, D., ve Macintosh, D. (1996). The Global Circus: International Sport, Tourism, and the Marketing of Cities. *Journal of Sport and Social Issues*, 20 (3), 278-295.
- Yalçın, F. A. (2014). *Ev Sahibi Kentler ile Olimpiyat Oyunları'nın Etkileşimi ve Adaylık Sürecindeki İstanbul Değerlendirmesi*, (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zhou, Y., ve Ap, J. (2009). Residents' Perceptions Towards the Impacts of the Beijing 2008 Olympic Games. *Journal of Travel Research*, 48(1), 78-91.